

ТЛУМАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ТИШІ В РІЗНИХ НАУКОВИХ ПАРАДИГМАХ (ТИПОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ)

магістрант – Габенко М.О.

Науковий керівник – д. філолог. наук., проф. Швачко С.О.

Сумський державний університет, м. Суми

Пейзажні образи є невід’ємним атрибутом поезії як засоби відображення внутрішнього світу. **Актуальність** дослідження викликана загальною спрямованістю сучасних лінгвістичних розвідок на вивчення невербальних засобів комунікації вченими різних студій (Н.Д. Арутюнова, Т.О. Анохіна, Г.І. Баранова, А.Д. Белова, В.В. Богданов, І.Н. Горелов, І. Йоко, О.М. Рудик, І.І. Серякова, Л.В. Солощук, Швачко С.О., Куліш В.С.). **Об’єктом** дослідження є природна тиша як невербальний засіб комунікації, а **предметом** дослідження є аналіз тлумачення поняття тиші в різних наукових парадигмах. **Тишу** визначають як повну або часткову відсутність звуків, факторів, що подразнюють слух. Іноді для контрасту в алегоріях тишею називають не повну відсутність звукового оточення, а лише відносну, часткову, наприклад, безмовність природи, що контрастує із шумом мегаполіса [9], напр., *It [beauty] is in the placid silence of a forest lake, far from all the city noise* [6]. Деколи тишею алегорично позначають спокій, відсутність проблем, абсолютну ідилію та умиротворення, напр., *Twilight evokes my tranquility and silence of the night* [6] або ж напр., *Тихо, любо жилося дитині, / І ніщо не сушило серденька (Л. Українка) [8], А верби геть понад ставом / Тихесенько собі купають / Зелені віти... Правда, рай? [4]. Також поняття тиші в природі може асоціюватися у творах із в’ялістю, нежиттєвістю або смертю, напр., *The night lingers, yawning, / Stretching its limbs across the sky; / It lies there so silently, so languidly* [6], *Навколо все спить, як в могилі. /**

Розкинула темная ніч свої чари, (Л. Українка – Досвітні огні), або ж напр., Стало тихо, неначе в могилі. (Л. Українка – Місячна легенда) [8]. Богданов К.А. зазначає, що (рос.) «смерть можно увидеть, но нельзя услышать. Смерть неумолима, она глуха к мольбам и увещаниям» [1, с. 191].

В україномовній поезії тиша виражається найрізноманітнішими вербалізаторами,

серед яких **тихо**, напр., Холодні крила ночі накриють тихо всіх [7], **тихесенько**, напр., Зоря моя вечерня, / Зійди над горою / Поговорим тихесенько / В неволі з тобою ... [5], **тихий**, напр., Вже сонечко в море сіда; / У тихому морі темніє [8], **спить**, напр., Навколо все спить, як в могилі [8], [4], **дрімає**, **ніхто не гомонить**, напр. Широкий Дніпр не гомонить [5], **все мовчить**, напр., Кругом, як в усі, все мовчить [5], **все стихло**, напр., Затих соловейко в гнізді на орісі, / Все стихло, а вільгії гуки летіл [8].

В англomовній поезії тиша виражається такими вербалізаторами як *silence, stillness, quietness, calmness, hush*. **Silence** – the state or condition when nothing is audible; absence of all sound or noise; complete quietness or stillness. Sometimes personified [2, 41]. **Quietness** -- the state or quality of having very little or no noise [3], напр., *The quietness, and serenity of an ocean voice / waves coming softly, the air so moist* [6]. **Calmness** (in nature) – *an absence of strong winds or rain* [4] напр., *the calmness present from a booming night* [6]. **Hush** – (poetic) *tranquil silence; "the still of the night"* [6].

Неймовірно гарно використано поняття *hush* у вірші *Whisper Hush The Snow Fall - The gentle "hush" when snow falls gently*. Так, *calmness* найчастіше використовується для вираження таких емоційних станів людини як умиротворення (напр., *me to drift peacefully*), в той час як вербалізатор *quietness* на рівні з почуттям спокою передає почуття суму та

навіть відчуття зв'язку з Богом (як напр. у вірші *When you seem all along*). В українській же поезії, навпаки, дуже часто використовуються прикметники, прислівники та дієслова, що не є характерним для англомовної поезії.

1. Богданов К.А. Очерки по антропологии молчания. Homo Tacens. – СПб.: РХГИ, 1997. – 352 с.
2. The Oxford English Dictionary. Vol IX (S-Soldo). – London: Clarendon Press. – 1961. – P. 41-43.
3. Cambridge Academic Content Dictionary.
<http://dictionary.cambridge.org/dictionary>
4. <http://h.ua/story/410483/#ixzz4S4AQZoOQ>
5. <http://litopys.org.ua/shevchenko/shev1.htm> 6. <http://www.poetrysoup.com> 7. <http://www.stihi.in.ua/avtor.php?author=44946>
8. <https://onlyart.org.ua/ukrainian-poets/lesya-ukrayinka/lesya-ukrayinka> 9. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Тиша>

Габенко, М.О. Тлумачення поняття тиші в різних наукових парадигмах [Текст] / М.О. Габенко; наук. кер. С.О. Швачко // Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (15 грудня 2016 р.) / відп. ред. доц. Н.В. Коленда. – Луцьк: Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, 2016. – С. 312-314.